

Franciszek Lampi

Krajobraz z wodospadem.

Wymiary: 70 cm x 50 cm.

Technika: farba olejna na płótnie

Obraz w Zbiorach Muzeum Lubelskiego

Obraz przedstawia nastrojowy widok górskiej, rozpiętej nad doliną przełęczy przeciętej wodospadem. Trwa letni poranek, nad górami rysuje się skrawek nieba, w dolinie odpoczywają ludzie. Tonacja obrazu jest chłodna, ograniczona do różnych odcieni szarości, bieli z błękitem, zieleni i żółci.

Na pierwszym planie, po obu stronach obrazu wznoszą się zbocza potężnych ciemnych skał. Po prawej sięgają niemal górnego krańca obrazu, po lewej są o połowę niższe. W prześwicie pomiędzy nimi rozciąga się kamienista brązowa dolina. Dołem doliny biegnie droga, a po prawej ciągnie się pagórkowaty brzeg rwącego potoku. Nad nim, na samym dole obrazu, zatrzymał się samotny rybak. Ubrany w lichą, białą koszulę i czerwoną kamizelkę siedzi nad zakolem potoku, na wzniesieniu utworzonym z dwóch, ułożonych jeden na drugim, wielkich, płaskich kamieni. W uniesionej prawej ręce trzyma długi, wygięty kij zarzuconej wędkę.

Brzeg potoku porośnięty jest mniejszymi i większymi krzewami. Między nimi, w sporej odległości od rybaka, stoi na wysokim pagórku kamienna figura Matki Boskiej z dzieciątkiem. Pod figurą, dominującą nad doliną, klęczy pochylony, modlący się mężczyzna. W niewielkim oddaleniu, po jego prawej stronie, odpoczywają na kamieniach kobieta z niemowlęciem na rękach i drugi mężczyzna. Jest on odwrócony plecami do kobiety i prawdopodobnie śpi.

Dalszy plan, zajmujący ok. 2/3 powierzchni obrazu, wypełnia potężne, górskie urwisko. Opada ono łagodnym łukiem w lewo. Urwisko pokryte jest wystającymi, nagimi skałami i spływają z niego obfite, spienione, białe wody wodospadu. Główny nurt opada po prawej stronie, z lewej ściekają pojedyncze strugi. Szczyt urwiska porośnięty jest gęsto bujnymi, zielonymi krzakami. Miejscami zwisają one nisko ze stromych zboczy skalnych. Dokładnie na środku grani, blisko górnej krawędzi obrazu, wznoszą się ruiny jakiejś budowli, może starego zamku. Na obrazie widoczne są fragmenty dwóch ścian, w tym jednej z półokrągłym otworem wejściowym oraz baszta. Górne partie murów porasta roślinność. W tle trójkąt nieba, prawie w całości pokrytego delikatnymi, białymi obłokami. Małe skrawki czystego błękitu widnieją tylko w narożach obrazu. Od lewej strony przestrzeń rozświetlona jest złociście blaskiem wschodzącego słońca. Padające z lewego górnego rogu na prawą stronę delikatne światło rozjaśnia stopniowo środek i prawą część obrazu: stok z wodospadem i grupę osób przy figurze Matki Boskiej. Większa część obrazu, w tym cały pierwszy plan, jest zacieniona. W półmroku, z nieznacznie tylko oświetlonymi plecami, pozostaje też postać rybaka.

Autorem obrazu jest Franciszek Ksawery Lampi, czynny twórczo w pierwszej połowie XIX wieku w Polsce i za granicą. Był synem wziętego portrecisty Jana Chrzyciela Lampiego Starszego, nauczycielem wybitnego malarza romantycznego Piotra Michałowskiego. Franciszek Lampi malował obrazy o różnej tematyce: portrety, sceny rodzajowe, mitologiczne i sentymentalno-romantyczne, nastrojowe pejzaże, z których najbardziej charakterystyczne są widoki morskie i górskie z ruinami, skałami i strumieniami.